

Sygn. akt II CZ 52/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie ze skargi J. K. i W. K.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 10 grudnia 2010r., wydanego
w sprawie z wniosku J. K. i W. K.
przy uczestnictwie B. S. i R. S.
o częściowy podział majątku wspólnego B. S. i Z. S.
oraz o zniesienie współwłasności nieruchomości,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 lipca 2013 r.,
zażalenia wnioskodawców
na postanowienie Sądu Okręgowego w P.
z dnia 8 marca 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 8 marca 2013 r. odrzucił skargę wnioskodawców J. K. i W. K. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 10 grudnia 2010 r., jako nienależycie opłaconą.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący wnieśli o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Ponadto wnieśli o skierowanie przez Sąd Najwyższy skargi konstytucyjnej do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją RP przepisu art. 394¹ § 2 i art. 394² § 1 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 13, poz. 98), w zakresie, w jakim uniemożliwia zaskarżenie postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych wydanego po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji twierdząc, że jest on niezgodny z art. 78 w zw. z art. 176 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 424⁶ § 3 k.p.c. skargę nieopłaconą, skargę wniesioną z naruszeniem art. 87¹ § 1 oraz skargę, której braków strona nie usunęła w terminie, sąd odrzuca na posiedzeniu niejawnym.

Według art. 112 ust. 3 u.k.s.c. - w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 7, poz. 45), która weszła w życie z dniem 19 kwietnia 2010 r. – jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego i wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Wyłączona została przy tym zasada przewidziana w art. 112 ust. 2 u.k.s.c., wedle której, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem

terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c.

Zmiana treści art. 112 u.k.s.c. dokonana wzmiankowaną ustawą miała na celu przyspieszenie postępowania w sytuacji, w której czynności za stronę wykonuje profesjonalny pełnomocnik, a charakter tych czynności nie wymaga dodatkowych wskazówek ze strony sądu. Pełnomocnik taki ma - co do zasady - obowiązek samodzielnego określenia i wniesienia opłaty stałej lub stosunkowej, obliczonej od podanej przez stronę wartości przedmiotu sporu (art. 130² § 1 k.p.c.).

Artykuł 112 ust. 3 u.k.s.c. nie tylko wyznacza termin do uiszczenia opłaty w razie prawomocnego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, ale jednocześnie wyłącza możliwość wdrożenia postępowania naprawczego określonego w art. 130 § 1 k.p.c., co oznacza, że profesjonalny pełnomocnik powinien sam obliczyć i uiścić należną opłatę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 30/11, niepubl.).

W przedmiotowej sprawie w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia zawarto wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych. Wniosek ten został oddalony postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 18 grudnia 2012 r. Tym samym tygodniowy termin do opłacenia skargi rozpoczął bieg z chwilą doręczenia pełnomocnikowi skarżących postanowienia z dnia 18 grudnia 2012 r. tj. od dnia 10 stycznia 2013 r. i upłynął w dniu 17 stycznia 2013 r.

Wniesione przez skarżącego zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów, jak słusznie zaznaczył Sąd Okręgowy, nie ma wpływu na bieg terminu do uiszczenia opłaty od skargi. Na postanowienie to nie przysługuje bowiem zażalenie.

Nie oznacza to jednak, że z powodu niedopuszczalności zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego oddalające wniosek o zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi żalący się zostali pozbawieni prawa do rozpatrzenia tej skargi przez sąd (art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.). Na tym tle nie powstają jednak sugerowane w zażaleniu wątpliwości natury konstytucyjnej. Rozpoznając zażalenie na postanowienie odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, Sąd Najwyższy, na wniosek żalącego,

rozpoznaje również te postanowienia sądu drugiej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Przy rozpoznawaniu zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające nieopłaconą skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, na wniosek żalącego, rozpoznaniu podlega zatem także postanowienie oddalające wniosek o zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi (art. 380 w związku z art. 424¹², art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Poza jednak ogólnym sformułowaniem, że skarżący wniosek taki składają, w zażaleniu nie przytoczyli żadnych skonkretyzowanych zarzutów, które mogłyby świadczyć o wadliwości tego postanowienia.

Wywody zawarte w zażaleniu dotyczą jedynie kwestii dopuszczalności zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego oddalające wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. W tej sytuacji zażalenie na postanowienie odrzucające skargę ulega oddaleniu jako pozbawione uzasadnionych podstaw.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴, 398²¹, 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.